

27 år med bil

Uppslutningen var god när Industrihistoria i Väst på torsdagen den 5 september 2013 bjöd in till programmet *Uddevalla – 27 år med bilproduktion* på Bohusläns museum i Uddevalla. Uddevalla Varvs- och Industrihistoriska Förening var medarrangörer och flera av de deltagande personerna från föreningen hade egna minnen från bilfabriken.

Genom åren har fabriken i Uddevalla burit olika namn – Volvo Uddevallaverken, AutoNova, Volvo Cars Uddevalla, Pininfarina Sverige, Volvo Car Center – beroende på ägarförhållanden. Efter 27 år lades biltillverkningen i Uddevalla ned under sommaren 2013. Det innebar slutet för en epok som inleddes med att en nydanande bilfabrik, med det på sin tid mycket omskrivna produktionssystem där varje arbetslag byggde en hel bil, etablerades 1986 på Uddevallavarvets gamla område i staden. I samband med nedläggningen fotodokumenterade Bohusläns museum i fabriken och samlade dessutom in ett antal föremål från produktionen samt gjorde intervjuer.

Den 25 juni 2013 lämnade de två sista Volvo C70-bilarna Uddevalla bilfabrik. Personalen samlades på leveransplanen på baksidan. Den svarta Volvo C70 finns på Volvo museum i Göteborg. Foto: Cecilia Ahlsén, Bohusläns museum.

Programmet den 5 september inleddes med ett besök på fabriksområdet, där Marianne Apelman, som har varit anställd på Uddevallafabriken sedan starten 1986, berättade om biltillverkningen och om vilka delar av produktionen de olika byggnaderna inhyste. Denna inblick i hur verksamheten har skötts, i hur de anställdas arbete på fabriken har gått till och i hur produktionen har förändrats genom åren, fördjupades senare på Bohusläns museum, där Christine Fredriksen visade museets utställning *Volvo – 27 år med bil*. Cecilia Ahlsén, fotograf från museet, berättade om fotografierna från produktionen. Utställningen innefattade både föremål som använts i det dagliga arbetet och fotografier av biltillverkningen som tagits

på fabriken under museets dokumentering det senaste året. Många besökare på visningen hade tidigare arbetat på fabriken eller på annat sätt varit i nära kontakt med dess verksamhet och besatt därför stor kunskap om biltillverkningen i Uddevalla. De kunde alltså bidra med såväl intressanta uppgifter om produktionen som med tankar och åsikter om utställningen, vilket resulterade i en givande diskussion på dessa teman. Därpå följde visning av Kajsa Ellegårds film *The new art of making a car* från 1993, en dokumentär som visar hur helbilsbyggarna Agneta Olsson och Bengt Börjesson, enligt det unika produktionssystem som var Volvo Uddevallaverkens kännemärke, tillsammans bygger en Volvo 940 på tolv timmar.

Programmet fortsatte med att Marianne Apelman och Rolf Andersson, som även han har varit anställd sedan 1986, berättade och svarade på de frågor som ännu fanns om de 27 år då man har tillverkat bilar i Uddevalla. Hur var det att arbeta i arbetslagen? Varför förändrades produktionssystemet från arbetslag till löpande band? Hur gick rekryteringen till fabriken till? Detta var några av de intressanta frågor som avslutade programmet på Bohusläns museum.

Tobias Nordberg